

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2274/2024
23.04.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Дражен Мијатовић адвокат из ..., против тужених Јавног комуналног предузећа „Намтеум“, Прокупље - у ликвидацији, и Јавног комуналног предузећа „Градски водовод“ Прокупље, које заступа Градско правобранилаштво Града Прокупља, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1342/2024 од 31.05.2024. године, на седници одржаној 23.04.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1342/2024 од 31.05.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1342/2024 од 31.05.2024. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Прокупљу П1 255/22 од 20.03.2024. године којом је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење туженог ЈКП „Намтеум“, Прокупље - у ликвидацији број ... од 27.10.2022. године, о отказу уговора о раду тужиле број ... од 14.12.2015. године са свим пратећим анексима којим је престао радни однос тужиле дана 18.10.2022. године; да се обавезе тужени Јавно комунално предузеће „Градски водовод“ Прокупље, да од првотуженог у смислу члана 147. Закона о раду и члана 6. Нацрта плана статусне промене издвајања уз оснивање од 25.06.2021. године, преузме уговор о раду тужиле број ... од 14.12.2015. године са свим пратећим анексима, и са тужиљом заснује радни однос почев од 18.10.2022. године и по том основу јој призна сва права на раду и по основу рада од тог датума па надаље, и обавезана је тужилца да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка од 129.395,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408, Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11... 18/20 и 10/23 - други закон), па је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог ЈКП „Намтеум“ на неодређено време, на радном месту „виши референт за ...“, према уговору о раду број ... од 14.12.2015. године, све до 18.10.2022. године када јој је престао радни однос на основу побијаног решења број ... од 27.10.2022. године због покретања поступка ликвидације над првотуженим. Скупштина Града Прокупља је на седници од 28.09.2022. године, донела Одлуку о покретању поступка ликвидације ЈКП „Намтеум“, која је регистрована код Агенције за привредне регистре дана 18.10.2022. године. Чланом 6. наведене Одлуке одређено је да даном регистрације одлуке запосленима у јавном предузећу престаје радни однос и радно ангажовање, утврђено право запослених на отпремнину и одређено да ликвидациони управник може да задржи на раду неопходан број запослених за обављање послова у поступку ликвидације јавног предузећа. Ликвидациони управник је утврдио да не постоји потреба за даљим радом тужиле и упућена је да се пријави код Националне службе за запошљавање ради остваривања права за случај незапослености, и исплаћена јој је отпремнина. Пре доношења решења о престанку радног односа тужиле, на седници Скупштине Града Прокупља од 13.06.2022. године донета је Одлука којом је дата сагласност на поделу ЈКП „Намтеум“, кроз статусну промену издвајање уз оснивање, тако што се из ЈКП „Намтеум“ (друштво преносилац) издваја и оснива ново јавно предузеће за обављање комуналних делатности, ЈКП „Градски водовод“ Прокупље (друштво стицалац) при чему друштво преносилац по спроведеној статусној промени наставља да постоји под истим називом. На истој седници донете су и Одлука о оснивању ЈКП „Намтеум“ и Одлука о оснивању ЈКП „Градски водовод“. Планом поделе статусне промене издвајања уз оснивање, усвојеним од стране Надзорног одбора ЈКП „Намтеум“, 12.08.2022. године, регулисане су статусне промене издвајања уз оснивање јавног комуналног предузећа у складу са одредбама Закона о привредним друштвима, а чланом 6. регулисан је положај запослених и предвиђено да су запослени код друштва преносиоца, који ће бити преузети код друштва стицаоца, утврђени списком запослених у друштву преносиоцу који настављају радни однос у друштву стицаоцу, који је донео Директор друштва преносиоца и који је саставни део Плана поделе.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев закључивши да је побијано решење законито и да нема разлога за његов поништај, имајући у виду да отварање поступка ликвидације значи престанак обављања регистроване делатности односно престанак рада послодавца, што на основу члана 176. тачка 5. Закона о раду представља законски разлог за престанак радног односа. Одбијен је и тужбени захтев да се друготужени обавезе да од првотуженог преузме Уговор о раду тужиле, налазећи да друготужени није пасивно легитимисан јер није послодавац тужиле, нити је доказано да је био у обавези да преузме уговор о раду тужиле.

По оцени Врховног суда, одлука нижестепених судова заснована је на правилној примени материјалног права.

Радни однос је двострано правни однос који се заснива ради обављања послова из делатности послодавца. Због тога, престанак рада послодавца има за последицу аутоматски престанак радног односа запосленог. У том смислу, одредба члана 176. тачка 5. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017-Одлука УС, 113/2017 и 95/2018-аутентично тумачење) прописује да запосленом престаје радни однос независно од његове воље и воље послодавца у случају престанка рада послодавца, у складу са законом. Законом о привредним друштвима („Сл. Гласник РС“, бр. 36/2011...109/2021), уређено је питање ликвидације привредног друштва, чији је циљ гашење друштва (одредбе чланова 524-548). Регистрација одлуке о ликвидацији и објављивање огласа о покретању ликвидације, према одредби члана 526. истог Закона, представља моменат отпочињања ликвидације друштва, који значи престанак обављања регистроване делатности и престанак рада послодавца у смислу одредбе члана 176. тачка 5. Закона о раду.

С обзиром да је у поступку утврђено да је над туженим покренут поступак ликвидације, радни однос запосленима код туженог престао је по сили закона, односно независно од воље запосленог, као и од воље самог послодавца.

Тужила је након спроведеног поступка статусне промене издвајање уз оснивање остала у радном односу у друштву преносиоцу, јер списком запослених као саставног дела Плана поделе није распоређена на рад у друштву стицаоцу. Иако је о правима, обавезама и одговорностима тужиле из радног односа одлучено на овај начин, без доношења решења сагласно одредби члана 193. Закона о раду, тужила, уколико је сматрала да су јој Планом поделе и останком на раду код друштва преносиоца, повређена њена права из радног односа, заштиту је могла остваривати пред надлежним судом према одредби члана 195. истог Закона, што није учинила. При томе, супротно наводима ревизије, током поступка она није истакла тврдњу да је План поделе донет од стране надзорног одбора који није био формиран у складу са законом. Право странке да истиче чињенице ограничено је на моменат закључења главне расправе (сагласно одредби члана 314. став 1. ЗПП), док по изузетку прописаном одредбом члана 372. став 1. ЗПП, странке то могу учинити и у жалби, али у ревизији ни по изузетку, па наводи ревизије везани за утврђено чињенично стање нису дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, осим у случају из члана 403 став 2 истог закона.

У овом поступку решава се о законитости решења о престанку радног односа тужиле, због престанка рада њеног послодавца. Услов за престанак радног односа у овом случају, јесте престанак рада послодавца. Чињенице које је тужила током поступка истицала као битне и које по њеном мишљењу указују на злоупотребу права на спровођење статусне промене и права на добровољну ликвидацију јавног предузећа од стране оснивача, на питање законитости престанка радног односа тужиле, не могу бити од значаја с обзиром да је одлука о ликвидацији туженог произвела дејство регистрацијом и објављивањем огласа о покретању ликвидације. Тужили радни однос није престао отказом уговора о раду, да би се у овом поступку испитивало да ли постоје ваљани разлози за отказ уговора о раду од стране послодавца, јер јој је радни однос престао независно и од воље послодавца а не само независно од њене воље. Због тога, последица евентуалних злоупотреба од стране оснивача у спровођењу статусне промене над ЈКП и незаконитости аката који су претходили одлуци о ликвидацији, могла би бити у неком праву тужиле према оснивачу уз испуњење свих претпоставки

за то, али не и у поништају решења о престанку радног односа јер престанак радног односа није без правног основа. Основ, а то је престанак рада послодавца због ликвидације, постоји.

Неосновано се ревизијом указује на незаконитост решења о престанку радног односа тужиле јер тужени није донео Програм решавања вишка запослених у складу са одредбом члана 153 Закона о раду, пошто радни однос тужиле није престао због престанка потребе за радом запослених услед технолошких, економских или организационих промена, већ због престанка рада послодавца. Ни чињеница да су и поред одлуке о ликвидацији, неки запослени и даље остали на раду код туженог не указује на непостојање правног основа за престанак уговора о раду тужиле, јер је ликвидациони управник као заступник друштва био овлашћен да задржи на раду потребан број запослених али само у циљу предузимања послова потребних за спровођење ликвидације друштва а не послова из делатности друштва које је друштво до ликвидације обављало.

Иако решење о остваривању права, обавеза и одговорности које се доставља запосленом у писаном облику, треба да садржи поред образложења и поуку о правном леку према одредби члана 193. став 1. Закона о раду, решење због изостанка поуке није незаконито из формалних разлога, у ситуацији када запослени користи правно средство, као што је тужиле то учинила, па сви ревизијски наводи о недостатку решења у формалном смислу из ових разлога, нису основани.

Исто тако, имајући у виду чињеницу да је ЈКП „Намтеум“, по спроведеној статусној промени, наставило да постоји и послује, правилно су судови закључили да тужени ЈКП „Градски водовод“, није правни следбеник и универзални сукцесор туженог ЈКП „Намтеум“, и да није у обавези да преузме уговор о раду тужиле. У конкретном случају реч је о статусној промени прописаној чланом 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима, која прописује да се друштво може поделити тако што ће пренети део своје имовине и обавезе на једно или више новооснованих друштва (издвајање уз оснивање), и да друштво из става 1. овог члана по спроведеној статусној промени наставља да постоји. Специфичност се огледа у томе што привредно друштво које пролази кроз статусну промену - друштво преносилац (у конкретном случају тужени ЈКП „Намтеум“), наставља да постоји, с тим да део своје имовине и обавеза преноси на новоосновано друштво (друштво стицалац), што је у конкретном случају тужени ЈКП „Градски водовод“. У случају такве статусне промене на друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је то одређено уговором о статусној промени, односно планом поделе.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из изложених разлога, Врховни суд је, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**